

POLITIKAI-IRODALMI-TÁRSADALMI ÉS
KÖZGAZDASÁGI HETILAP —

Főszerkesztő:
Dr. RÉVINÁNDOR.

Felelős szerkesztők és laptulajdonosok:
Erdélyi Imre és Szigethy Gyula.

Főmunkatársak:

Dr. Kardos Albert, Móricz Pál,
Oláh Gábor, Tóth Árpád,
Koncz Ákos, Jánosi Zoltán,
dr. Nagy Zoltán, dr. Kovács Gábor,
Zivuska Andor, dr. Kuthy Sándor,
dr. Gál Zoltán, dr. Matolcsay László,
Nagy Vilmos, Vándor Iván, Kürthy
Nándor, Torbágyi József,
Voith György.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debreczen, Kossuth-utca 8.
Telefon 505.

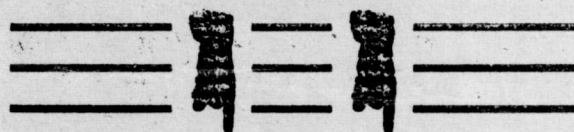
Elfizetési árak egy évre:
Helyben 5 korona.
Vidékre 6 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Wacha Róbert

ruhafestő, vegyítisztító,
gőzmosó és ágytollat-tisztító intézete
Debreczen, Simonffy-u. 55. sz.
Telefon 840. Fiók üzletek:
Széchenyi-u. 6. Verbőczy-u. 14.
Varga-u. 35.

Fest és tisztít

mindennemű felső ruhát, csipkét,
függőnyt, szőnyeget stb.

Gyászesetben áremelés nélkül
soron kívül fest bármilyen ruhát
feketére.

Festés, vagy tisztítás végett átvett
férfi ruhát szakember javítja,
s vasalja. Vidéki megbízások a
központhoz: Simonffy-u. 55. sz.
alá intézendők.

A gőzmosó

megbízásait kiváló szépen, gyorsan
és pontos időre teljesíti.
Csontkemény és tükörfényű gal-
lért, kézelőt szállít.

Ágytollat

hőfehérre, fertőtlenítve tisztít, ju-
tányos áron. Ágytoll tisztítás
minden hétfőn
Simonffy-utca 55. szám alatt.

Prelovszky András

elsőrangú katonai és polgári szabó
üzlete, bel- és külföldi szövetek,
valamint hadifelszerelési cikkek
nagy raktára. M. kir. államvasutak
szállítója.

Debreczen, Kossuth-u. 3.

Elvállal a legújabb szabásu és a
legnagyobb igényeket is kielégítő
katonai-, vasuti- és sport-egyen-
ruhák, polgári öltönyök, valamint
magyar disz- és viselőruhák; papi
reverendák, palástok, fővegek stb.
a legjutányosabb árak melletti el-
készítését. Gyászöltönyöket, vala-
mint vidéki megrendeléseket a
:: legrövidebb idő alatt készít. ::

Fazekas Imre

villamos világítás és erőátviteli
vállalata

Piacz-utca 77. sz.

Telefon-szám 587.

Szép munkáért, :-:
versenyképességért
számos legnagyobb
:-: kitüntetés! :-:

menyasszonyi : ékszerek : ezüstneműek

legnagyobb
választékban

bámulatos olcsó árakon

Löfkovits Arthur és Társa

Magyarország legnagyobb
óras és ékszerész üzletében.

Fennáll:
30 év óta!

VASÁR NAP

Memorandum-verseny

Irta dr. Révi Nándor

Most már megtudtuk, a mit eddig még soha sem, hogy mikép intézik az ország sorsát nehéz időkben. Megtudtuk, hogy Bécsben valóságos vásár folyik olyankor, a mikor arról van szó, hogy a király kit bizzon meg az ország kormányának megalakításával.

És ebben a vásárban alkuszna is. A ki többet ad és kevesebbet kér, azé a siker. Az alku a nemzet bőrre folyik. Lekanyarítanak abból egy jó nagy darabot és beraasztják a helyét egy kis szépség flastrommal. Így készül el az alku.

Aztán megjelenik a hivatalos lapban a kormány elnök kinevezése. Kedves X. kormányelnökömnek ezennel kinevezem és a kormány megalakításával megbízom. A mi annyit jelent, hogy ez az X. ur a legtöbbet adott és a legkevesebbet kért.

Igy volt ez a közel multban is. Hárman alkudtak a hatalomra. Justh önálló bankot kért általános választójoggal, de katonai vivmányok nélkül. Wekerle valami katonai vivmányokat kért, a jó ég tudja miket, de önálló bank nélkül, bár készfizetéssel. Khuen-Héderváry semmit sem kért, de felkínálta mindazt, a mit a többiek. És aztán kit bizott meg a király a kormányalakítással és kormányzással? Ki mást, mint Khuent, a ki természetesen a legjobb és legkedvesebb volt, mert semmit sem kért, de mindent megígért és megad.

Lám, ilyen alkotmányosan kormányozzák ezt az országot!

Nem kapunk tehát semmit, de adunk katonát és pénzt. Építünk hadihajókat, a mikre nincs szükségünk. Meghosszabbítjuk az osztrák-magyar bank szabadalmát, pedig önálló bankot szeretnénk mert ez állana érdekében a nemzetnek, mint fő eszköze a pangó kereskedelem és ipar fölvirágoztatásának. Az ország hangulata minden téren az önállóság mellett van, hiszen már mindenki meggyőződhetett arról, hogy a közösség csak Ausztriának szolgál javára, nekünk nem. És mégis: megvan a negatív politikájának a maga többsége. Megcsinálták pénzzel, csendőrszuronyokkal és hatalmi presszióval. És állandósítják a kintutetések egész özönével, a melyet jó kortések kapnak „kiváló gazdasági, vagy a kereskedelem és ipar terén szerzett nagy érdemeikért.”

Gombamódra szaporodnak a titkos, udvari és királyi tanácsosok. A titkosok, akiknek nincs mit titkolniok; mindössze kegyelmesekké lesznek önmagukhoz és másokhoz. Az udvariak, akik csak akkor mennek az udvarhoz, a mikor üres a királyi palota és nem sűrögnek-forognak ott a lakások. A királyiak, a kiktől sem a király, sem más nem kér tanácsot. Azután a Lipót, Vaskoronarend és Ferencz József-lovagok, akik így erősítettnek meg „alattvalói hűségükben.”

Értsd; abban, hogy állandóan jól korteskedjenek és jól szavazzanak.

Igy csinálják nálunk az alkotmányosságot. És szinte kacagni való, a mikor az ember hallja, miként szónokolnak odafent! Egyik oldalon a cynizmus, a másikon a teli tüdejű hazafiság máza, a mely azonban lekopik mindjárt, mihelyt a memorandumot kérik Bécsben. Hát ilyen körülmények között kell-e nekünk parlament? Érünk valamit vele?

Ugyan-ugyan, ne méltóztassanak az urak alkotmányosan uralkodni és kormányozni! Ennek a nemzetnek mindegy, akár királyi parancsszóra, akár a parlamenti többség után csinálja azt, a mit nem akar. Valamint a deliqensnek, akár Bali Mihály akasztja a nyakába a kötelet, akár ő maga. A végeredmény egy: az akasztás megtörténik. Így vagyunk manapság a nemzeti akaratot kifejező alkotmányossággal is. Bizony-bizony csak olyan alkotmányosság ez is, mint a legkétségbevonhatlanabb, szintiszta abszolutizmus.

Jobb lenne e helyett a komédia helyett egyszerűen memorandum-pályázatot hirdetni. Egy olyan szűkebb körűt, négy-öt alkalmas államférfiu között. Nyerje el a kormányt az, aki Bécsnek legjobban megfelel. És kormányozzon parlament nélkül. Minek is az a parlament? Hogy megszavazzon mindent, a mit a nemzet nem akar és ne szavazzon meg semmit, a mit a nemzet akar?

A parlament épületét pedig, a mely 30 millió koronába került, adjuk bérbe szállodának és vendéglőnek. Többet fog ugy hozni, mint így. Vagy kevesebb lesz a kárunk általa.

Egy orosz költő

Irta Molnár István

Lochviczkája nem csak a lelkének az aranylemezkéit — a mulkony hangulatokat — csillogtatta át a külvilágba, hanem megrajzolta a külsejét is, meleg, érzéki színekben. Képzeljünk el egy fényes petersburgi bált, ahol szép asszonyok, választékos urak táncolnak. Áradó fény és virág a terem. A roppant virágbokrok, kigyózó girlandok, mint valami káprázatos növényi tüzi játék, ontják a színeket. A mi fekete-haju, parázsszemű költőnk is ott van, ott uszik tova az uszó párok között, mint valami illatos, fehér csipke felhő. Nenüfárból font omlatag girland folylya be karcsu termetét. Nenüfár! Ez egy elegáns sárga virág, a miben benne van az arany színe, a hullám simulékonysága s a szegfü kacérsága. Bizonyára ismeri mindenki ezt a szép sárga virágot, a sárga tavi rózsát, a mi némileg a boglárkára vagy a gólyahirre emlékeztet. A zene épen valami keringőt játszik, álmatagon, merengőn. A költemény címe: *A valcer.*

I.

Fényben úszó téren
Régóta tart a bál.
Gyengéden, csendesen
Egy valcer körbe jár.

Lebeg sok könnyű pár
Fehér ködkép velem.
Könnyező nenüfár
Folylya be tetemem.

Vízi fűvek fedék
A márvány vállakat.
Szavam kimért, rövid
S oly kelletlen fakad.

Párom kezét enyém
Alig érinti csak,
A válaszóok felém
Távolból hangzanak.

Telefon:

5-40.

„MERCUR“

===== összes rendszerű írógépek műszaki vállalat Debreczen, Telefon! 5-40. Arany János-utca 2. szám. ===== (Specialis javító-műhely.)

Gablsberger rendszerű gyors és gépirászati szakiskola — „Adler“ teljesen látható írású írógép kizárólagos képviselő Ha'du, Szabolcs, Szatmár és Szilágy-vármegyékre. — Copying Office gépiró másoló és sokszorosítási iroda. — Magyar Gyártmányú írógép-szalagok. Főraktár hat vármegyére.

II.

Egy hunyó napot ébreszt fel Lannem a dal
 — Aranyba folyt bibor alkonyat —
 A terrászon, az akác ingó árnyékival,
 A szüziacs rózsza most fakad.
 A bibor füstben, egy virággal keblemen,
 Néztém az összefolyt messze-tájt.
 Hol vagy édesem, mért nem látod — rcbegem
 A fájdalmat, mely szívembe szállt?
 Ám tiszta voltam még, és — mint a hó — hideg
 És szabad, mint a pusztai szél.
 Senkit sem szeretve, egyedül szenvedék,
 Miért nem voltál te velem, miért?

III.

A tüzek lángtól	Kezem most ott maradt,
Elfáradt a szemem,	Árván egy más kezén,
Oly nehéz szép bibor	Távolból hangzanak
Fejéke most nekem.	Megszokott szók felém.
Csipkém meggyűrve mind	A bál most megszakadt,
— Nagyon zsúfolt a bál —	A keringő megállt.
Lehervadottan ing	Szép szüzi álmokat
A sárga nenüfár.	Sirat ismét tovább . . .

Ime saját arcképe. Bizonyára nenüfár volt a kedvenc virága, ez a meleg színű, bájos vízi növény, ami aranyként tekint ki a nagy, gömbölyű levelek közül.

Finoman érezett, márványszerű vállai voltak s hajlékony karcsu termete. Nagyon szerette a keringőket, ezeket a szemérmes dallamokat, amiknek lüktetéstelen zenéje álmodat fuvall a lélekre és elmeríti valami regeszerű világba. Sok költeményében fordul elő a valcer hangulata, a mi mindég „sirat“ valamit vagy valakit. Én nekem úgy látszik, hogy a keringőben benne van a lesütött szem, amely félig lezárul, hogy lássa, szemlélje azt, a mi nincs. A mi nemzeti táncunk a csárdás, csupa jelen, tele sóval, paprikával, kantaridinnal, a mig a valcerben több a múlt és a jövő, a mi nincs itt most. *Lochviczkája*, mint a valcer szeretője, nagyon jól ismeri ezt az érzést, ezt a vágyat, a mi szeretné kihelyezni magát *máshova és máskorra*.

„Óh, bárcsak az történnék, ami még nem történt, ami még sohasem történt. Nekem a halovány ég csodákat ígér, igen, csodákat ígér. Ám én mégis sirok, könnyek nélkül egy hazug ígért miatt, egy hazug ígért miatt. Az kell nekem, ami nincs a világon, a mi nincs a világon.“

Az esengés a nemlevőrt s a nem lehetőért különlegesen az érzékeny lelkek sajátja. Az esengés egy neme a lelki projekciónak, midőn a lélek kivetíti magát a térbe és az időbe, távol a most-tól és az itt-től. Az esengő, pl. *Lermontov* vagy a mi *Reviczkynk* bárhol másutt szivesen lenne, csak ott nem, a hol van és mindég máskor, csak most nem. Örökös nosztalgia, beteges honvágy az ismeretlen tájak és idők után. Nem volna vajjon egyéb ez a vágy egy beteges ingernél? Hitem szerint van s nem egyéb ez, mint a valóság iránti mély érzék — a valóság szomja.

Mély igazságot fejez ki a *P' Amité amvareuse* névtelen, de mélyen gondolkozó szerzője. *Le désir est tout, la possession u' est rien*. A vágy minden, a bizás semmi. Természettudományi nyelvre lefordítva a vágy lélektani elem, a bizás pusztá lélektan. Az emberi lélek végtelensége a vágyban van, ez az örök éhség, a mi nem hagy bennünket boldognak lenni soká, mert hiába, a nagy *Carlyle* bölcsességekép életünk legragyogóbb verőfényén is van egy árnyék, ha más nem, úgy az, a mit mi magunk vetünk oda.

A vágy végtelensége a valóságnak a szomja. *Hegel* szellemes paradoxszonjakép: *a mi van az nincs, a mi nincs az van*. A mi ránk nézve érkeink előtt van, az most van, az csak látszat, a mi pár perc múlva szerte foszlik, szétfolyva az idők határtalanságába. Látszat, ami gyorsan visszamerül a nemlétebe, a mi a valódi lét. Minden létező a nemlevőből jön s abba is süllyed vissza s így a nemlevő után való

vágy a valóságnak a szomjazása. Épen a vágy teszi az embert magasabb lényé és annál nagyobb valaki, minél távolabb él, lélektanilag, a mosttól. A perc, a jelen csak az állatot elégíti ki, a nagy emberek mindég a messzejövőben élnek s *Nietzsche* szerint azok az igazi írók, a kik posthumusoknak születtek.

Lochviczkája 1871-ben született s 34 éves korában halt meg 1905-ben. Négy kötetre való költeményt adott ki, amelyek tele vannak most a legfinomabb, legegységesebb aranylemezekkel, máskor pedig a legszenvedélyesebb kitörésekkel. Szeretné áttörni azt a vastag falat, a mit a társadalom álszenteskedése vont az ember közé. Szeretett volna egyénileg élni, de az álszenteskedés, morál, osztályszellem szigorú szabályai visszaszorították a feszüléseket, a mik bent a lélekben elaprózva valami fájdalmas tiltakozássá zsongnak szét. Az ily lelki állapotot valósággal eped a halál után, a mint *Lochviczkája* is epedt, a szép, ifju halál után.

Irja egyik gyönyörű költeménye: ifjan szeretnék meghalni én, az élet virágában, hogy ne keljen látnom önmagamnak az elfogyását. Ez a kívánsága minden türelmetlen léleknek. Ez a vágy is egy neme a mi magunk projekciójának, midőn szeretnénk magunkat látni — halva. Az amit *Théophile Gautier* *cognetterie posthume*-nek, halálutáni kacérkodásnak nevez, tényleg meg van, különösen a nőknél. Ha már meghal az ember, legalább halála után is mutasson s legyen *un cadavre présentable*, bemutatható hulla. Ime, minő halált óhajtott *Lochviczkája*. Egy álom ez a halál, amelyen keresztül mindent látna, kristálytisztá üveg koporsójában.

*Csak alszom, nem vagyok halva
 Kristályüveg koporsóba'
 A hajamban fehér rózsza
 Fölöttem nyírek fuvalma.*

*Koszorum virógi üdök,
 Rám gazdag szemfedő borul.
 Félig zárt pilláim alul
 Látom gyémántjaim tüzet.*

*Látom a tengert, a fákat,
 Az alkonyt, mely tűzbe olvad,
 Az aransarlóju holdat,
 Melyről csodás álom árad.*

*Lekötözött egy ígértet,
 Nem gondolkodom, nincs vágyom.
 Felejtém, hogy a világon
 Van még küzdés, bosszú, élet.*

*Könnyű a koporsóban itt:
 A napok regekép tűnnek.
 Mindég fényes, mint az ünnep:
 Álmom, mely megbűvöl, vakít.*

*Merengéseim közt érzem:
 Szép vőlegényem jó felém,
 Drága ruha leng termetén,
 Arany hárfa a kezében.*

*Bágyadtan fénylik homloka,
 A szárnya, mint a köd, sötét.
 Ugy nyujtja ki áldó kezét:
 Kelj fel! — szava így cseng tova.*

*Igy szomjazom én, így hiszek.
 Várom talányát a létnek.*

Aszalag királynál

szallag, csipke, kesztyű, ridikül, arcfátyol, harisnya és párisi ujdonságokból állandó nagy raktár

Vida Miklós

nőidivatáruházában, Városháza épület.

*Rózsáim üdék, fehérek,
Fölöttem jávorok, nyírek.*

*Köröttem csend és nyugalom
Ébren álmodom egyedül.
Ág ha rezzen, madár repül,
Nem kél rezgés pilláimon.*

*Lágy, altató zsongást hint szét,
Fölöttem méhecskék serge —
Forrás fakad a közelbe'
S mormolva cseng: mindig, mindig . . .*

Igy szeretett volna meghalni a szép Lochviczkája.

Irók és művészek

Móricz Pál, a hajduk nagy írója, a mi vérünk-ből sarjadzott vér, a mi lelkünk-lelke. Móricz Pál egyike a magyarság legegységibb nagy íróinak. Nem csak azért, mivel a hajduságot mutatja be eredeti és érdekes színekkel, még csak nem is zamatos népiessége tesz feledhetlenné: a legmélyebb írói tulajdonságai, lelkülete, érzés és gondolatvilága mutatják őt igazi nagyságában. Mert különös és érdekes emberi és írói jellem Móricz Pál. Mi közöttünk Debreczenben kevés ember van, aki ne ismerné írásából, látásból; de sokan, nagyon sokan ismerik őt az ő valójában. Csak az tudja igazán megbecsülni és értékelni Móricz Pált, aki közelről ismeri. Csupa szív, csupa aranyos, derült költészet az ő lelke. Csupa jószág, csupa szeretetreméltóság. Ő ismeri az életet igazi valójában, de amikor bemutatja, akkor már az ő szemével látunk. Így elevenednek meg előttünk a mult dicsőséges képei. Azok a régi jó nagy urak és nagyasszonyok elevenednek meg előttünk, akik valami más, érdekesebb és szebb világban éltek. Aranyos napsütés ragyog azokon a képeken, amelyeket Móricz Pál a multból fest. Ugy tesz, mint mi emberek: elfeledi a mult árnyait és csak a szép, boldog idők emlékét tartja meg. „A jó, mit ember tesz, tuléli őt, a rossz gyakorta sirba száll vele”: ezt gondolhatnók, ha Móricz Pált olvassuk. No de ilyen gondolatra nem jutunk. Elkápráztatnak bennünket a mult dicső képei, amelyeknek felidézésében Móricz Pál igazi mester.

Hogy miért ragaszkodik annyira Móricz Pál a mult-hoz: ez magyarázza meg legjobban emberi és írói jellemét. A nagy lelkek közös sajátsága, hogy hidegnek, kicsinyesnek találják a jelent. Ezért menekülni igyekeznek a jelen hétköznapi szürkeségéből: sokan a jövőbe, mások más világokba. Móricz Pál a mult-ról ábrándozik. Lelke szeretettel átszött selymébe takargatja a „régis szép idöket”. Vágyik vissza a multba, visszasírja a multat, a régi dicsőséget. Móricz Pál igazi bus magyar. Nagy lelkü ábrándozó, aki elég lelke szeretetének önkezei által szított tüzében. Mindent átél, amit megir. Annyira átérzi témáit iráskor, hogy szinte érezzük meleg szive vérenek forró lüktetését. Mert Móricz Pál az igazi bohémek, az igazi nagy bohémek közül való. Ugy tünik fel előttem, mint valami óriás a multból, amikor még az emberek tudtak érezni, amikor még nem nevétek ki az ideális lelket alkotta ábrándokat, hanem életöket és véröket áldozták fel érte. Ezt teszi Móricz Pál. Hogy mi közöttünk teszi, a mai kicsinyes világba: ez a főérdeme. Ő még abban a szép multban él lelkileg, amelyben felnevelkedett. Még most is körülveszik a szülői ház édes emlékei, körülötte lebeg a régi magyar világ, amikor még magyarabb

volt a magyar érzésben, életben. Ezért érzékenyedik el és ezért lesz gyermeteg a lelke, ha a multa gondol. Arra a mult-ról, amely egyre távozik tőle, amelyre már ő is csak ugy emlékszik, mint gyermekkorának szines, szép álmaira. És ilyennek is rajzolta le íásaiban.

A mult rajongó szeretete alkotja Móricz Pál lelki világának legérdekesebb részét. Azt, hogy mennyire ismeri a magyar nyelvet, népéletet, szokásokat: mindnyájan tudjuk. Őt meg nem mételezhetik a modernség tévedései, ez ellen is a mult védi meg. Tagadhatatlan azonban, hogy fővonzó-ereje az, hogy lelkének szines képeit valami csodálatosan zengő, szép magyar nyelven örökíti meg. Benne van ebben a nyelvben a dalják kurjantása, a kürtök harsogása, menyecskek édes kacagása, sarkantyuk pengése, szüzek mosolya — minden, minden. Csodálatosan szép ez a nyelv. Sokáig, nagyon sokáig fognak az ő íásaikhoz menekülni, mint valami oázishoz, akik az igazi magyarságot tartják ideáljuknak. Büszke magyar urak, lilimos arcu nemes dámák, mind-mind feltámadtok, ha Móricz Pál idéz sirotokból. És a kedves, derüs emlékek hullámaiban felfrissül a mi csüggeteg, a mi fáradt lelkünk.

V. Gy.

Az amerikai mozgó-oktatásról

Irta dr. Rajczy Rezső

Ha lehet egyáltalában Magyarország jelenlegi uralkodó planétájáról, az élelmiszerdrágaságról, mint különálló jelenségről beszélni, anélkül hogy az azzal kapcsolatos és azt előidéző tünetekről jobbra vagy balra kritikát ne mondjunk, jobbra vagy balra, mint azt világfelfogásunk diktálja, nem igen szólhatunk másról, mint csupán technikai kérdésekről, óvatosan kerülve, nehogy annak az eredő okait megbolygassuk. És ha széjjelnézünk hazánk kalászos rónaságain, dombhátain, hegyes vidékein, mindenütt csakis a mezőgazda szemüvegét használva, mert hiszen agrár-állam volnánk, ez a technikai kérdés rögtön szemünkbe ötlük. Mert itt szó sem lehet vitatkozásról, itt csak azt a tényt lehet megálapítanunk, hogy mezőgazdaságunk nagyon primitív állapotban van. Nem véve ki sem a nagy, sem a kisüzemi birtokokat, sem gazdasági iskolákkal kapcsolatos „mintagazdaságokat”, sem pedig a kisgazdák veteményes és szőlős kertjeit, alig találunk haladást, alig éri el egy-két kis folt azt a fölemüvelési fokot, amit Belgium, Franciaország jobb gazdaságai már ezelőtt körülbelül 50 esztendővel megvalósítottak, és földművelésünk átlaga is alatta marad azok akkori átlagának. A nagyobb városok környékei s ott is a bolgár telepek, és a germán nemzetiségi vidékek jelentenek talán kivételt.

Lehetne itt ezzel kapcsolatban sok mindenféléről beszélni, mik az okok s mik volnának a célhoz vezető eszközök. Lehetne — áldott közhely ez — a földművesek, különösen a magyar paraszt konzervatív hajlandóságáról beszélni, a gazdasági iskolák veleszületett bajairól és kevés eredményességéről, öntöző csatornák, víz hiányáról, de ezek azt hiszen, hamarosan eltértenének kitűzött szándékomtól, hogy semleges maradjak. Ezért e helyett jobbnak látom ha egy kis nemzetközi összehasonlítást teszünk kommentár nélkül. A Genève-i „Esperato” 1911 január 10-iki számából rövidítés nélkül közlöm magyarra fordítva az alábbi kis cikket, mint következik:

Hogy tanítják a földművelést Usonában*

Usonának azokban az államaiban, hol a földművelés a lakosság legfőbb és legfontosabb foglalkozása, néhány évvel ezelőtt megkezdet-

* Usona az Északamerikai Egyesült Államok rövidített, újabb közkeletű neve, az angol név kezdő betűiből: *United States of North America*.

Molnár Testvérek

varrógép, kerékpár, grammofon és
lemezek legnagyobb raktárában

Debreczen,

Egyháztér 3., a nagytemplom mellett.

Író angyal védjegyű Eufon tölcsernélküli. Pathé tünélküli beszélögépek és lemezek kizárólagos képviselöte.
Telefon 727. Kedvező fizetési feltételek! Szolid kiszolgálás! Külön technikai osztály és javító mőhely! Telefon 727.

Villanycsengő berendezését, évi jókarban tartását elvállaljuk.

ték a földművelő-kollégiumok felállítását, melyekben — így határozták el azoknak az államoknak a kormányai — majdnem ingyen tanították a farmereknek a legjobb és alaposan kipróbált módszereket, miket a földművelés minden szakában majd használhatnak. Sok földműves — érthetőleg — mohón ragadta meg az alkalmat, hogy ismereteit gyarapítsa és siker volt ezeknek a kollégiumoknak már a kezdete is. De mert a farmerek igen gyakran távol laktak az intézettől és nem pocskolhatták idejüket, sem pénzüket az oda és visszautazásra, a földművesek nagy többsége nem látogathatta azokat. Új módszerről gondolkodtak tehát a kormányok, hogy a farmereket a kívánatos ismeretek birtokába juttassák. Látva azt, hogy a farmerek nem mehetnek el az iskolába, elhatározták, hogy az iskolát viszik a tanítványokhoz és így keletkeztek az úgynevezett „utazó kollégiumok“.

Az első tantárgy a „tengeri“ volt. Külön erre a célra épített vasuti kocsikat rendeztek be, láttak el a legjobb és legtermékenyebb tengeri-fajok mintájával, természetésükhöz szükséges szerszámokkal, megmunkálási módokról felvett fotográfiákkal stb. s ezeket a kocsikat átküldték a közép-nyugati államok tengeri-vidékeire. Előleges tudósításokat tettek közzé azokban a falvakban és városokban, melyeken a kocsik átmenendők voltak és amikor a vonatok ezekkel a kocsikkal megállottak, mindig nagy tömeg földműves várta azokat az állomásokon, kik tanulni akartak a tengeri természetéről. A kocsikat tanteremmé lehet átalakítani és kísérő ügyes tanárok tartanak előadásokat az illető tárgyról. Megtámadják, kritizálják a gazdák régi és rossz módszereit és kimutatják nekik, hogy sokkal nagyobb aratásokat érhetnek el, ha a már tudományosan kipróbált új módszereket alkalmazzzák.

Ezeknek az utazó-iskoláknak nagyon figyelemre méltóak a sikereik. A hektáronként elért nagyobb terméseredmények nyilvánvalóak; a tanárok tanácsait megfogadva, bővebben szüretelnek a farmerek és a termelt tengeri a legjobb minőségű. Látva az eredményeket, más vasuti kocsikat is készítették a kormányok, a mezőgazdaság más ágait tárgyalókat. Utnak indultak ilyen kocsik gyümölcsök, tejtermékek, buzafajok, takarmányok stb. mintáival. Egyszóval: a földművelés és a farmerélet minden ágát tárgyalják már ezekben az utazó kollégiumokban, a konyha felszerelésektől elkezdve, egész a dísznőlig.

A vasuti társaságok szintén megkezdtek ezeknek az iskola-vagonoknak a kiküldését, s ma már Usanában minden nagyobb vasutnak van egy-két ilyen utazó-iskolája s hogy ezek a költségek meghozzák a maguk hasznát, az a tény mutatja, hogy a vasuttársaságok mindég növelik ezeknek a vagonoknak a számát.

Ha a férfiak, sőt nők nagy tömegét látjuk, kik a kocsik érkezésére várnak és kik érdeklődéssel hallgatják a tanárok előadását és megfogadják azok tanácsát, nem kételkedhetünk, hogy itt a kormányok igen bölcs intézkedéséről van szó, melyek megjavítják a farmerek anyagi helyzetét és egyidejűleg pozitív segítségére vannak a városbelieknek, mert a nagyobb aratások az élelmiszerek alacsonyabb árát jelentik.

H. Hall (Cleveland)

Olyan lényeges különbségek vannak a magyarországi és az Úsona beli állapotok között, hogy ez a kis cikk bizony csak azt mutatja meg nekünk, hogy minek vagyunk híjjával s nem hihető, hogy ezt a módszert nálunk is használnák. Mert bajosan képzelhetünk olyat, hogy váltakozó kormányaink felhagyjanak eddigi politikájukkal, és a kiscgazdák anyagi helyzetének a javítása válnék főcélukká, az se igen valószínű, hogy arravaló tanárok kerülnének az ilyen „jövő század regényébe“ való utazó iskolák élére, sem pedig az, hogy a nép tolongjon ezekre az előadásokra, hiszen az állandó jellegű földműves iskoláikat sem nagyon háborgatják, és gazdasági tanintézetek és akadémiáink hatását sem igen látjuk mezőgazdaságunk nagymérvű haladásában. A vasutakról se igen tehetünk fel annyi élelmességet — hiszen jórészt államvasutak, s ha nem azok, rosszabbak annál, — hogy jövedelmük ilyen módon való emeléséhez érzékük volna, mert az egyedüli, a cukorrépa — pártolás is, csak negatív hasznot jelent a szállító vasutra nézve.

De, úgy veszem észre, ezeknek a különbségeknek a konstatalása is olyan kritika-féle, miktől tartózkodni kívántam. Nem folytatom tehát hanem az olvasóra bízom annak a megállapítását, mire volna szükségünk, hogy az „utazó kollégiumok“ szép álma Magyarországon is valóra váljék.

Rendőrségünk reformja

Hires intézmény volt mindig a debreczeni rendőrség. És úgy látszik, hogy rajta is beteljesedik a régi közmondás: kutyából nem lesz szalona! Mert valljuk be egész bátran, nagyon csehül állunk a rendőrségünk reformjával. A főkapitányunk ambiciózus, derék ember, aki mindenáron pesti viszonyokat szeretne teremteni. Ez az akarás azonban csak olyan nevetséges do'gokba full bele, mint a lovasrendőrök komikus szereplése a pesti mintára. Hát ebből még bizony nem fog kitelni a rendőrség reformja! Az ilyen külsőségekben történő újítások nem sokat érnek. Úgy látszik, hogy a debreczeni rendőrség szervezete annyira romlott, hogy azt már semmiféle ambíció nem reorganizálhatja. Belső okok gátolják meg azt, hogy rendőrségünket reformálni lehessen. És ebben nem a főkapitány a hibás.

Mennyire is vagyunk azzal a sokat hangoztatott reformmal? A szállodákat, a „bűn tanyáit“ nagy figyelemre méltatja a rendőrség. Titkos kémek leskelődnek a szálloda ajtóknál. Valóságos botrányok történtek már ezzel a tulságba vitt erkölcsrendészettel. Holmi botrányos titkosrendőri visszaélések nap-nap után fordulnak elő. Mindez meg-hiusítja a derék főkapitányt és a sok jóakaratu rendőrtisztviselőnk munkáját, akik ezekről bizonyára mit sem tudnak.

Hát a közbiztonságunk! Mit javított ezen a sokat hangoztatott reform. Álljon itt ime a következő példa: Egy előkelő debreczeni pénzintézet szolgáját a Varga-utcán késették meg a minap, — azt hitték, hogy pénz van nála. Természetes, hogy az ilyenekről a rendőri sajtóiroda hallgat. A közbiztonság pedig ilyen erős lábon áll! Reform keil ide, gyökeres reform!

Megtörtént a többek között az is, hogy városunk egyik előkelő pénzintézetének a főtisztviselőjét holmi alaptalan kihágási panaszban 9-szer (mond: kilencszer) idézték meg. Szaladgáltatták fűhöz-fához. És ha még jogos lett volna a panasz; de valami oktan közeg félreértéséből származott az egész história. És ezért kellett elszenvedni a főtisztviselőnek kilenc megidézést, zaklatást.

Ilyen falábakon jár a mi rendőrségünk ügymenete, rendszere. Bizony szükség van ide alapos reformra. Csak nyuljon bele a főkapitány bátran ebbe a darázs-fészekbe és reformálja a debreczeni rendőrséget ne csak külsőleg, kinézésben: — hanem igazán, amugy belsőleg is. Ez lesz a debreczeni rendőrség igazi reformja.

Kereskedelem és szerelem

Irja Cs. B.

Szentimrey báróné nyulánk, barna, finomanmetszett orru, duzzadtajku, tengerzöldszemű, tehát pikáns, Balsac-koru hölgy volt. Szerette az izgató olvasmányokat, és a théat. Nagyon jóllátott, de azért mégis lorgnettet használt, ha valamit jobban meg akart nézni. Férjével illem házasságban élt és rendesen akkor volt Budapesten, mikor férje az Északi tenger hullámverésével erősítette széttroncsolt idegeit — hiába!?

Ha férje Budapestre jött, akkor ő levonult a birtokra! 15 éves házasságuk 5478 napjából mindössze 150 napot töltöttek együtt, szóval nem nagyon unhatták meg egymást. Az öreg báró azonban semmikép sem érdemli meg az érdek-

Keztyü és kötszer készítésében specialista

Vitárius Sándor

akadémia első szociálutájánál tanulmányozott

orvosi műkötszerész és keztyüs mester

Debreczen, Szent Anna-utca 1. szám. ::
Május 1-től az Alföldi tak. pénzt. épületében.

lődésünket, tehát maradjuk a báróné mellett, aki szerencsés anyagi szituációjánál fogva nagyon sok pénzt hozott forgalomba a kereskedelem piacán! Az árucikk azonban csodálatosképpen nála csak másod vagy harmadrangu dolog volt, az elárusításra tekintette a főszűlyt. Kirakatot sohasem nézett, csak az üzletet, helyesebben a személyzetet.

Teljesen érthetetlen dolog, de nagyobbbrészt a vaskereskedéseket kultiválta. Bement a vasáros üzletbe megveti 15 fillér áru aprószeget azután hanyag előkelőséggel végig lorgnettozva az egyik alkalmazotát, fuvola hangon felkérte, hogy ekkor és ekkor legyen szives és hozza fel a lakásomra. Ugyan így járt el Pöröly Ákos vaskereskedő segéddel szemben is, aki a kívánt 15 fillér áru aprószeget el is vitte a báróné lakására. És hordta a daliás Pöröly Ákos az aprószeget 2 és fél éven keresztül hűségesen a bárónéhoz.

Hogy a báróné mit csinált azzal a rengeteg aprószegegél, az örök rejtélynek marad a történelem számára. Valószínű, hogy megsokalta az aprószegeket, mert egy alkalommal, midőn felvitte Pöröly Ákos az aprószegeket a báróné azt izente ki a lakálytól, hogy nin s otthon! Pöröly Ákos azonban csak hordta még rogyadozó inakkal két hétig, de a báróné sohasem volt otthon. Szegény elhervadt Pöröly Ákos tán még most is hordaná az aprószegeket, ha egyik nap nem kapott volna a postán egy csomag aprószeget ezzel a felírással; *Minta érték nélkül*, s a melyben a báróné névjegyén e sorokat olvasta: Szükségeimet más üzletből szerezem be!

*

Révész Kálmán önállósította magát és erre önök bizonyára azt fogják mondani, hogy jól tette! A fiatal emberek előhaladásán mindenki örül, hogyne örülne a jelen esetben, amikor a mi Kálmán barátunk szerencsés házassága révén jó forgalmu üzlethez, egy kis aprópénzhez, no meg egy kedves kis feleséghez is jutott. A szerencsés embereknek rendszeren sok irigyük van. Természetes tehát, hogy Révész Kálmánnak is voltak irigyei.

Mikor az üzletét megnyitotta, be-benézettek a fiuk az új virágzó üzletbe. Megbámulták a vadonatúj pompás és modern berendezést, szórták a bókokat a viruló szép ifju menyecskére, csodálkoztak az óriási forgalmon, de még jobban csodálkoztak egy szép kis másfél éves leánykán, aki Révészné öngysága mellett szokott lenni a kasszájánál és aki per mama titulálta a még alig háromhónapos menyecskét! Maguk között meg is beszélték a fiuk a látottakat, mindent rendben találtak, csak azzal a kis lánnyal nem tudtak mit csinálni!

— Talán özvegyet vett el Kálmán? — mondogatták nem minden malicia nélkül.

— Bizonyosan! — mert három hónap alatt bajos egy másfél éves leánygyermekkel bővült családot alapítani — jegyezték meg a fekete májuak.

A sok találgatásnak és rossznyelvűsködésnek azután véget vetett Stomfal Feri, a vacsorázó társaság titkosrendőre és mindentudója, aki mellékesen férfiakat borotvál a saját üzletében — ezzel a megjegyzéssel:

— Hát tudjátok a kis Ilike — afféle üzleti — ráadás!
És ezzel a rejtély meg volt oldva.

*

Szendreiné, mikor a férje meghalt, elájult. Ezt az ájulást a temetésen még háromszor ismételte meg a legfényesebb sikerrel — és négy hónap mulva férjhez ment a saját üzletvezetőjéhez. Az ismerősök, mikor a férj meghalt, sajnálták szívéből az özvegyet, s mikor rövidesen újra férjhez ment, megbotrányoztak. Szendreiné második házasságának a története azonban ezzel megbotrányozással még nincs vége.

A jó barátnék meglátogatták az új menyecskét, immár

Koboz Gergelyné és olyan csendes, burkolt megjegyzésekben, amiket egész batran lehet túsúrasoknak nevezni, meg-megbolygatták az új nászt, csodálkozásuknak adva kifejezést, hogy olyan derék jó ember emlékét ilyen hamar hogy lehet elfelejteni.

— Tudod, kedvesem, Gergely épen olyan derék jó ember, mint a szegény boldogult volt, és szegény elhunyt férjem a halálos ágyán is azt mondta, hogy ha azt akarom, hogy az üzlet virágozzék, és a gyermekek jó apát kapjanak, menjek hozzá Gergelyhez, mert Gergely épen olyan mint ő.

A magyarázat elég plauzibilis volt és már bele is törődtek azok, akiket egy szóval „közvéleménynek“ lehet nevezni.

Egyszer azonban az történt, hogy Koboz Gergelyné eltűnt hazulról. Eleinte csak a férj tudta, de később megtudta a közvélemény is.

Keresték, kutatták, találgatták az okát. Az igazi magyarázatot azonban csak az elhagyott férj tudta meg, a gyenge idegzetű Koboz Gergely, aki a feleségét visszahivogató levelekre egyszer csak ezt a lakonikus választ kapta:

„Boldogult férjem nekem a halálos ágyán azt mondta, hogy ön épen olyan, mint ő volt. Az én tapasztalatom — sajnos — ellenkező volt. Bizonyára természetesnek találja, ha óvakodom az értéktelen utánzatoktól!“

*

Kitűzött tételemet, azt hiszem megoldottam! Ezek után szeretném én azt az embert látni, aki még azt merné mondani, hogy a kereskedelemnek semmi köze sincs a szerelemhez!

Annak én velem gyűlik meg a baja!

Debreczeni ujságírók egyesülete

Biztosan valami alakuló egyesületről akarok írni, gondolja a nyájas olvasó. Nem! Hát ilyen egyesület is létezik Debreczen nemes városában? Nem lehet egyenesen felelni erre a kérdésre. Van is, meg nincs is. Névleg van, tulajdonképpen nincs. Ugy áll a dolog kérem, hogy Debreczenben nem is olyan nagyon a közelmúltban, megalakult a Debreczeni ujságírók egyesülete. Megalakult névleg az igaz, de hogy mikor működött és miben állott a működése, azt nemcsak az ujságírók, de senki sem tudja Debreczenben. Nem tudjuk, nem is akarjuk a vezetőséget hibáztatni ezért. Az ujságírók egyesületének felállítása elsősorban is az ujságírók érdeke. Meg aztán bajos volna egy ilyen egyesületet egyszerűen feloszlatni, ha volnának agilis tagjai. Hát hiszen sokat tehetne az agilis vezetőség is. A kérdés csupán az, hogy érdeke lenne a vezetőségnek ez az agilitás?

Az ujságírók tehát egyedül csak magukra vessenek, ha egyesületük megalakult, de még sem alakult meg. Igaz, hogy nehéz az ilyen bohémnépséget szervezni. Sokan talán le is néznék a „szervezett bohémeket . . .“ Hja, az idők változnak, manapság még a bohémeknek is szervezkedniök kell, különben felkopik az álluk. Lépjen a debreczeni ujságírói kar a cselekvés terére, más szóval, alakítsák meg újra a Debreczeni ujságírók egyesületét. Szó, ami szó: voltak ennek az egyesületnek kidolgozott alapszabályai is, volt elnöke, tisztikara . . . Ezek talán még megvannak, — de tagok? Azokat már keresve sem találhatunk. Vajjon mikor lesznek megint tagjai ennek az egyesületnek?

Kovács Gyula és Társa női divatterme Debreczen, Főtér 55. Hungária mellett ::

Női felöltők, divat bundák plüsch és szörme kabátok, leány és gyermek felöltők, boák, Costümök, pongyolák, színházi és esti köpenyek, divatszineken. **Csipke, selyem és szövet blousok dus választéka.**

Alkalmi vásár leszállított legolcsóbb szabott árak mellett

Azt hiszem, felesleges e helyen az újságírók egyesületének szükséges voltát fejtegetni. Ha erről nincsen meggyőződve minden debreczeni újságíró, akkor csakugyan nincs szükség az egyesületre. De van, nagyon is van, tudjuk és érezzük ezt mindnyájan. De tenni még sem teszünk semmit. A tétlenségnek pedig mindig meg vannak a „jó” következményei. Tapasztalhatjuk Debreczenben. Meg kell tehát alakitani, vagyis inkább fel kell támasztani halottaiból a Debreczeni újságírók egyesületét! Városunk halad, fejlődik: a hírlapirodalma is szédületesen nő sulyban, terjedelemben, nagyságban. Megérdemelnék a sajtó munkásai is, hogy rendezettebb viszonyokhoz jussanak mindenféleképpen. Az egyesülésben van csak erő, a széthúzás sosem vezet jóra. Ne szégyeljük tehát, ha nekünk bohémeknek is szervezkednünk kell. Ha ezt megtesszük, akkor meg lesz a Debreczeni újságírók egyesülete!

Az írásművészetéről

A „művészetek” fogalma mindinkább elveszti abbeli értelmét, hogy az „írást” is értsük alatta. A művészetek legintelligensabbika lassankint kezd kiesni abból a körből, amit a „művészetek” öleltek fel. És tagadhatatlan, hogy sok oka van ennek a változásnak: az írás, mint művészet a művészetek-művészet, de mint mesterség, még annyira sem művészet, mint a többiek, ha mesterséggé laposodnak el. Hozzájárul ehhez az írás rendkívüli elterjedtsége is. Az írásnak a technikája jóformán semmi: egy darab papír és toll alkotják az anyagát, betűt vetni pedig mindenki tud. Menynyivel nehezebben hozzáférhető a többi művészet! Mennyi fáradságot, gyakorlatot követel meg a festés, szobrászat, zene: amíg annyira haladunk bennök, hogy elsajátítottuk a technikájukat. Az írásnak (a külső külsejét érve) nincs technikája. Ugyiszólván velünk születik, megtanuljuk, rákragad. Ha írni nem, de beszélni mindenki tud. És ez is elég. Amit a többi művészeteknél csak évek hosszú gyakorlata után szerzünk meg, azt az írásnál készen kapjuk. Ide nem kell sem márvány, sem agyag, gyurás, vésés; sem vászon, sem festék, festés, rajzolás; sem hegedű, sem zongora, hegedülés, zongorázás. Nem is említem az építészet kellékeit. Ezért olyan elterjedt az írás mestersege. És ugyancsak azért kevés az írás művészet. Nagyon sokan írnak és mégis nagyon kevesen *írnak* voltaképpen.

Az írás külső formáinak a könnyűsége magyarázza meg, hogy mivel mindenki „írhat” az „írást” nem is tartjuk művészetnek. Szeretek ezen elgondolkozni és ha olykor-olykor bosszankodom is az írás ilyettévaló lenezésén, mégis igazat kell adnom ennek a felfogásnak. Utoljára eltiltani senkit sem lehet az írástól. Ezért van olyan kevés művész az írók között: a legnagyobb részük csak író mesterember. Nem a tökéletességet veszem itt irányadóul. Az írómesterember sokszor viheti nagy tökéletességre mesterségét: igaz, ez csak mesterség lesz mindég. De a művész, ha durván alkot is, ha szétfolynak talán az általa rajzolt vonalak, ha talán együgyűséget hozott is létre: művész marad. Művész, mert a művészet egészen más és egyénibb tényezők határozzák meg, semhogy a mesterség tökéletességéhez hasonlíthassuk. Mondom: lehet a mesterség a legtökéletesebb a maga módja szerint csak mesterség marad, de ami művészet, ha otrombaság is külsőleg: mégis csak művészet. Más szóval nem külső, hanem csak belső egyéni tényezők döntenek el a művészet igazi létesítését, voltát. Ime egy példa: verset ír egy előkelő poéta. Ugynevezett poéta. Gyönyörűek a rímek, mesteri az összeállítás. Hogyne! hiszen sok hosszú, kinos

órának a vajudása az a vers. És dalol egy nótát a puszták fia. Ugy, amint az isten tudnia hagyta. Ajkán születik meg az együgyű dal és viszi a puszták szellője röpke szárnyon. A modern „poéta” versét nagy és előkelő közönség tapsolja meg. Amazt csak a puszták szele hallotta. Ez mesteri, amaz együgyű és kérdelem, ki a két költő közül a művész?

Ilyen a művészet. Ilyen sokoldalú tényezők döntenek el az írás művészi voltát. Ha le nincs írva az egyik röpke dal, akkor is lehet művészi a „költészet” értelemben. Sőt igazi írás: a költészetek-költészet. Amíg emberek lesznek ezen a sárteken, addig mindég lesz bennök érzés. Ez az érzés pedig sokszor, nagyon sokszor fog művészté termékenyülni. Ha az írás lesz az anyaga, formája ennek a művészetnek: akkor ez írásművészet. És bizony-bizony ez az írások-írása. Ha nem hallja senki, ha már régen el vannak feledve, ha sosem olvasott belőlük senki egy sort sem; akkor is megtették a maguk kötelességét: gyönyörködtették azt, aki létre hozta őket. Égtek, lobogtak, lángoltak szenvedélyképen egy szívből. Vannak nagy költők, festők, zenészek, akik sohasem írtak, festettek, zongoráztak. De lelkük tele volt művészetel. A művészet gyönyörrel születik, a mesterség keserves izzadság árán. És mégis több vérbe kerül egy átértett gondolat papírra vetése, mint ezer és ezer írka-firkáé, amelyek csak üres, mesterkéltségek. Ez az írásművészet. Ez az igazi írás.

Voith György

A falu rémei

Tisztességes, becsületes emberek laknak Szakaszon, ebben a derék magyar községben. Itt történt meg ez a hallatlan eset, amely vért korbácsol minden tisztességes ember arcába: lelkiismeretlen kufárok akarták rutul, alávalón becsapni a szegény, földhözragadt népet, épen azokat a családokat, amelyeknek munkabíró férfiai Amerikában keresik nehéz munkával a keserves kenyeret. A lelkiismeretlen, becsületes fráterek majd hogy el nem vették méltó büntetésüket. Akadtak tisztességes, derék emberek, akik felvilágosították polgártársaikat az őket becsapó házalók aljas szándékáról. És a fellázadt falu, ha megtalálja vérszopóit: rövidesen leszámol a gazemberekkel; azokkal, akik gyalázatos merényletet intéztek legelhagyatottabb családjai ellen.

A Hazai általános biztosító társaság Szakaszi községbe kirendelt ügynökei követték el ezt a gyalázatos merényletet a falu tisztességes, magyar lakói ellen. Morent Nándor postamesternek köszönheti a község, hogy tudtára jött az ellene elkövetett gazságnak. Krasznabélteken már sikertelenül működtek a lelketlen emberek, amennyiben itt már Czerlau Ferenc köztisztviselőben álló gazdaember még idejekorán meghiusította a gaztett elkövetését. Ezek az ügynökök, ezek a vérszopó piócák aljas merényletet követték el Szakaszi derék magyar lakossága ellen és akartak ugyancsak elkövetni Krasznabélteken is!

Azt cselekedték meg ezek a jött-ment vigéczek, hogy a Gazdák biztosító szövetkezete nevében, ennek a tisztességes, szinmagyar intézet cégére alatt 16 szegény szakaszi szellemcsaládot csaptak be. Olyan 16 családot, amelyeknek a fentartójuk Amerikában van, akik legjobban nélkülözik a két erős kar védelmét. Azt cselekedték meg ezek a lelketlen házalók, hogy *új törvényre* hivatkozva, mely szerint tíz évre előre kell kitölteni a tűzváltókat: a Hazai általános biztosító társaság részére vették fel a Gazdák biztosító szövetkezetének a biztosításait. Azt hazudták a jámbor népnek, hogy ők most a Gazdák biztosító szövetkezetének dolgoznak, tehát csak írják alá, amit elébük tartanak. Ezt a vérlázító csalást, a község lakóinak ezt az aljas becsapását Morent Nándor fedezte fel, aki sietett a becsapottakat felvilágosítani.

**LINOLEUM
ÁRUHÁZ**

Haász Lipót
Piac-u. 49. Telefon 644.

Ott szerezheti be legolcsóbban
sárczipójét.

A félrevezetett faluban valóságos zendülés támadt és halálra keresték a biztosítási hiénákat. Természetes, hogy ezek már akkorára túl voltak árkon-bokron. A falu méltó haragjának ítélete elől sikerült megszökniök. De azt hisszük, nem teszik be többet a lábukat Szakasza! Annak a szegény 16 becsapott magyar családnak a sorsáról, akiknek a fentartóik messze Amerika bányáiban görnyednek nehéz robotban, példát vehet minden józan magyar ember: óvakodjon az ilyen, a néptestén élösködő piócáktól, az ilyen emberhust evő hiénáktól, akik csak prédára lesnek, hogy tüstént lecsaphassanak buvóhelyükről. A felvilágosított józan magyarságnak lesz a kötelessége, hogy megmentsse önönmagát az ilyen szakaszi esetektől!

A veterán

Irta Barna Tibor

II.

A vén veterán lándzsás őrmester megindult lélekkel olvasta az Elba szigetéről visszatért Napoleon proklamációját. Lelkében a mult ezer bübajos dicsősége ébredt fel. A nagy csaták mámoros visszaemlékezései lelkét megrészesítették. A marengói vérkeresztség óta ott volt mindig Napoleon oldalánál. Austerlitz, Jéna, Auerstaedt, Eijlau, az abensbergi, eckmühli, wagrami csatákban! Végigszenvedte az irtóztató orosz hadjáratot s hét napig éhezve, elcsigázva jött vissza Moszkvából. De azért lelkesedéséből mit sem vesztve harcolt Drezdánál s ez utolsó győzelem után résztvett még a szerencsétlen lipcei csatában. Karjai és melle tele volt forradással, de a kiállott szenvedések után még mámorosabb lélekkel gondolt a hódító vezérre Napoleonra!

Napoleon visszatérve felrázta egész Európát szendergéséből s dacára békeigéreteinek mindenki lázasan fegyverkezett ellene. A szövetségesek támadását megelőzhetni sietett Napoleon betörni Belgiumba. A harcvágytól mámoros csapatok sietek az ellenség elé, de talán senki sem volt mámorosabb mint Urban őrmester a 4-ik lándzsás ezred veterán lándzsása.

III.

A D' Erlen hadosztály támadó vonalba fejlődve Ney tábornok segítségére siet, hogy befejezze a Haye-Sainte major elfoglalását. A Mont-Saint-Jean fensikon több elrejtett gyalogsaptra bukkanván kifejlődött zászlóaljakkal sikerül is az ellenséges gyalogságot visszaverniök, de kibontott szárnyai miatt lovassági támadás ellen védtelenül állott. Wellington herceg felismervén e taktikai hibát, a már-már diadalmos ujjongásban kitörő francziák ellen indítja a Ponsonby dragonyos dandárt, 1200 kitünő lovaszt az ugynevezett szürke skotokat.

A sáros, alig felszikkadt földön dübörgve fejlődik két támadó oszlopba a délczeg dragonyos skot-dandár s csakhamar mint a villám csap le a lovassági ellenállásra képtelen kiterjedt csatavonalra. D' Erlen hadteste áttörve visszavettedik a völgybe s a pokoli zürzavar közepett az Alix osztály és a Marcognet osztály elvesztik zászlójukat.

A sikerült roham diadal ittassá teszik a szürke skotokat. Áttörve a francia gyalóság vonalát, gyorsan új támadásra sorakoznak s megtámadják a Chandon ezredes parancsnoksága alatt elővonuló két ágyúüteget, tüzéségét lemészárolják, s míg maga Chandon ezredes elvérzik ágyui mellett, a mámoros örömtől remegő skotok leugranak fáradtan pihegő lovaikról s az elfoglalt ágyukat beszegeznek s mert elvontatni nem lehet behajigálják a sárba.

Napoleon éles szeme azomba csakhamar észrevette a nagy veszedelmet, amit a szürke skotok további garázdálkodása okozhat s lóra vetvén magát nyilsbesen száguld össze-

huzott szemöldökkel s komor arccal Milhaud nehéz lovasságához s a skotok ellen indítja a Travers dandárt! A Travers dandár nehéz vértesei két oldalt meglepik a skotokat s mámorosan Napoleon jelenlététől s elkeseredve a bajtársaikat ért kudarczától isszonyu dühvel a robajjal roppantják össze őket. A lángoló bosszuvágytól elragadtatva Jagninot tábornok parancs nélkül támadja meg az átelleni oldalról az így körülvett skotokat. A hosszú kardoktól felnyársalva s a könnyű lándzsáktól által ütve 800 skot omlik a porba néhány perc alatt. E rémítő vérfürdő közepette vértől és sártól borítva szembekerül vejevel sir John Craiofordtal Urban a veterán lándzsás őrmester.

Krónika

Tisza és Justh! Egymás mellé került mostanában ennek a két embernek a neve. Nem belső dolgok, hanem csak külső körülmények hozták össze őket. Jó téma. Sokáig lehetett rajta lovagolni. És megerezték a kommentárok, magyarázatások: támadások és dicséreték. Ki a dicsőbb, ki a nagyobb? Tisza-e, vagy Justh? Dicsérték pedig Tisza István mély államférfiúi belátását, politikai őszinteségét, nagy tudását, kiváló egyéniségét. Természetes, hogy a támadások ezt nemcsak kétségbe vonták, hanem éppen ellenkező színben tüntették fel politikáját, egyéniségét. Justh sem járt jobban. Az ellenségek támadták (azért teszem e'őre, mert ezek többen voltak) és a barátok dicsérték. Éppen olyan lelkesen, nagy hangon és őszintén mindkét részről, — akár csak Tiszát. És melyik naiv ember lelkében támadt fel az a kérdés, hogy voltaképpen kinek is van igaza. A politikai igazságok — úgy látszik — elvesztették hitelüket. A politikai igazságnak teljesen kifejező a neve: olyan igazság, amelyik politikai; olyan igazság, amelyik a napi szükségleteket elégíti ki csak. (Haugyan kielégíti!) Ez a tudat elég mélyen belélopódzott már a közönség lelkületébe. Valami undor, vagy csömörféle érzetei vannak, ha politikáról hall komolyan beszélni. Szomorú, de kezdik megszokni, hogy a politikát nem kell komolyan venni. A magyar közönség kezd felvilágosodni. A haladás magával hozza, hogy igazi érdekeinket vegyüik komolyan. Azokat az érdekeket, amelyek erősen, sőt talán egyedül erősen folyásolják be jólétünk, existenciális kérdéseinket. A politika felé teremtett érdeklődésünk kezd helyes irányba, a gazdasági kérdések felé fordulni. Talán-talán öntudatra fogunk végre ébredni. És megtaláljuk a helyes utat, amely nem közjogi vitákon keresztül üres frázisokhoz, hanem komoly munkával gazdasági önállóságához vezet. Kezd a magyar szeme felnyitni. Meglátja azt, amit eddig nem látott. Most volna szükségünk egy Széchényire!

*

Manapság a diplomák világát éljük, mondják sokan. Elég, ha az embernek diplomája van, az üres fej emellett nem számít. Nincsen egészen igazuk ezeknek, akik így okoskodnak. Az ellentétek közel állanak egymáshoz. Éppen azért, mivel mindenütt és mindenben diplomákat, irott malasztokat követeltek, éppen ezért szállt le a diplomák értéke. Miért? Mert nagyon elszaporodtak a diplomás emberek. Ma már a reszegepiskolti bábák is rágalmazónak tartják azt, aki azt merné róluk állítani, hogy oklevél nélkül üzik mesterségüket. Szóval most már tulsok az oklevél, a diploma. Ennek aztán természetes következménye, hogy a diplomának is kezd leszállni az értéke. Miért? Mert az oklevelek, diplomák megszerzése nem mindig követel meg egyéni tudást, kiválóságokat. Meg aztán nagy különbség van két ember által letett egy és ugyanazon vizsga, képesítés között. Hiába, emberek vagyunk és nem láthatunk mindenkinek a belsejébe. Nem láthatunk be így sok üres koponyába sem. És mi ennek az ürességnek egyik főkritériuma? Az, hogy *telínek* szeretné magát feltüntetni. Azért törekszenek az ilyenek úgy a diploma, oklevél után. Kell valami bizonyítéknak lenni kezökben, hogy ők is valakik. Hiszen különben senki, de senki sem hinné el róluk. Ez a mai diplomával történő visszaéléseknek a kufforrása. Sokszor, nagyon sokszor jut ez oklevél üresfejűek, ostobák kezébe. Ez aztán erős fegyver nekik korlátoltságuk palástolására. Jogos tehát az a sok panasz, amit ez irányban hangoztatnak is; az amerikaiak felfogása a diplomáról, legalább legnagyobb

Schwartznál

a városházával szemben

mesés olcsó árban lehet vásárolni
**fegyvereket, revolve-
reket, acél órákat,**

valódi tajték pipák

és mindennemű

látszerészeti cikkeket.

részben indokolt. Tulzásokba azonban mi nem akarunk menni. Káros állapotnak tartjuk a *csak diplomáért és nem tudásért* történő tülekedést, de hát visszaélések mindenütt történhetnek. Nem is azt akarjuk mondani; hogy no; most már el mindenféle diplomával, oklevéllel! A világot sem. Meg van a diplomának az értéke okos kezekben; azoknál, akik nem élnek vele vissza. Meg van és főleg van értelme ezeknek az okleveleknek a kenyérkereseti pályákon. Sajnos, manapság már a művészeteket és tudományt is kezdenék kisajátítani a tucatemberek, az átlag tehetségek, a stréberek. Így keletkeznek itt a kitüntetések oklevelek utáni vágy. Írók, akik nem tudnak írni; művészek, akik csak maguknak művészek; tudósok, akik szobatudósok — mind, mind diplomával, oklevéllel, elismerésekkel és más ilyen írott malasztal akarják bebizonyítani, hogy milyen nagy legények ők. Milyen nagy a tudásuk, művészetük. Szomorú, nagyon szomorú állapotok ezek. Természetes, hogy a jámbor, laikus, nem műértő közönség sokszor felül az ilyen uraknak. Szegény művészet, annyi visszaélést üznek veled, hogy már a diplomások sem árthatnak sokat neked. Shakespeare, Newton, Chopin, Petőfi nem szorultak arra, hogy munkáikon kívül álló bizonyítékokat szerezzenek művészetük, tudásuk igazolására. Írott malaszttra, oklevélre és más ilyen hiábavalóságokra (mert kell, hogy minden igazi, értékes művész ember hiábavalóságoknak tartsa ezt a külső cafrangot) csak olyanok szorulnak, akik másképp nem nagyon tudnák bebizonyítani kiválóságukat. Író, művész bírálója a közönség! Aki hírneves voltát csak okiratokkal tudja bebizonyítani, az gyenge talentum. És az oklevél, diploma, megengedjük, hogy nem csak a kenyérkereseti, de művészeti pályákon is szép dolog; ahol pedig tudvalevő, hogy a lélek rejtett erői épen a szokott sablontól eltérően, fenköltén törnek érvényesülésre. Mondom, lehet a művészetben is szép dolog a diploma, de ha szükség van rá, ha mással nem hivatkozhatunk, ha más támasztékunk nincs, csak diplománk, ha különben értéktelenek és üresek vagyunk: ilyenkor a legszebb, legnagyobb tanároktól, legszebb kutyabőrön kiállított diploma is — szegénységi bizonyítvány.

Érdekes bomba pattant szét a közigazgatási bizottság ülésén: a városi adóhivatal már évek óta nem végzi jól a dolgát, a városi adóhivatalban nagy a rendtelenség. Szegény adóhivatal! Azt már régen tudtuk, hogy a te főkönyved minden rossznak az oka. A magyar ember nem szívesen adózik és talán semmi sincsen könnyebb, mint az adóhivatalról elhíttetni, hogy nem végzi jól a dolgát. No, ezt aztán minden adózó polgár elhiszi. Hogyne! Hiszen egészen biztos, hogy ha hiba van a kréta körül, akkor az ő adóját is rosszul vetették ki reá. Szegény adóhivatal! Te mindég hibás leszel, amíg adó lesz ezen a világon. Csak egy érdekesebb ebben a dologban; miért jöttek rá épen most az adóhivatal sok-sok visszaéléseire, mikor a vád úgy szól az adóhivatal ellen, hogy már évek óta folyik ott a rendtelenség, hivatali visszaélés. Nincsen már évek óta helyesen vezetve a városi adóhivatal főkönyve. Hát hiszen igaz, igaz, hogy a hibát mindég kötelességünk felfedezni, a bünt megtorolni és a múlt hibái még nem szolgálhatnak okul arra, hogy a visszaélések folytatódhassanak: azonban mégis csak nagyon furcsa állapotokat tüntet fel ez a tény, hogy az ilyen nagy hibákat csak évek után veszi az ellenőrzés észre. Ha komolyak és nagyok azok a hibák, akkor is az ellenőrzés a hibás, hogy ezt az állapotot évekig megtűrte; ha pedig nem olyan nagy és súlyos a mulasztás, mire való a város közönségét az adóhivatalra böszíteni, mikor az adóbeszedésről ugyis elhisznek és feltételeznek minden rosszat. Ellenőrzést, tettet, munkát, nem pedig nagy hangú frázisokat és mellverést! Akkor majd rend lesz a városi adóhivatalban.

Fényes Samu, a nagy, a híres Fényes Samu lejön Debreczenbe. Előadást fog tartani a szabadiskolában a monizmusról. Eddig tart a hír. Bizonyos, hogy sokan fogják Fényes Samut meghallgatni. Az is bizonyos, hogy sokan osztani fogják a nézeteit, sokan nem. Ez azonban most mi előttünk tulajdonképpen mellékes. Tudományos dologról,

tudományos alapon joga van egy képzett, okos főnek bármilyen előadást tartani. Ha tehát mi nem is értenénk mindenben egyet Fényes Samuval, azért előadásának tudjuk méltányolni tudományos becsét. Azonban más, fontosabb kérdés nyomul itt az előtérbe: a debreczeni szabadiskola óriási léptekben történő haladásának a kérdése. Ha ez így fog tartani, akkor maholnap nem szabadiskola, hanem *szabadegyetem* lesz. Bizonyos az, hogy a szabadiskola kezdi elveszteni teljesen régi, népies jellegét és új, specifikus intézményé nővi ki magát, amelynek már is megbecsülhetetlen az értéke. Igazán, csakis őszinte bámulatunknak adhatunk kifejezést, ha a szabadiskola rohamos, óriási fejlődését nyomon követjük. Mi volt még ez az intézmény egy pár évvel ezelőtt és mi most. Hova-tova mind fontosabb és fontosabb kulturmissziót fog teljesíteni. Megállapíthatjuk már eddig is, hogy a vidéki tudományosságunk egyik lobogó fáklyája, amely messze hinti fényét az alföldi sötétbe.

Érdekes eset esett meg a debreczeni színházban. Kardos Géza lovalta be egy érdekes ujtásba az igazgatóságot: primadonnának képzelvén magát, (szinte látom, milyen sokan nevetnek) eljátszotta a „Tatárjárás“ fő női szerepét: Mogyoróssy önkéntest, ezt a kifejezetten női nadrág szerepet. Szegény Kardos! Igazán sajnáljuk, nem elég, hogy egyike legtehetségtelegb színészeinknek, hanem most még jobb és hatásosabb módját akarta kitalálni, hogy hogy bosszantson bennünket. (Mintha bizony nem bosszantott volna elég a izléstelenségeivel) A legújabb izléstelenségéért a felelőség az igazgatóságra hárul. Nagyobb izléstelenséget még igazán nem láttunk a debreczeni színpadon: egy ideges, vékonypénzü emberke akarta mutogatni formás bokáit, természet: női módra. Ott illegette-billegette magát a közönség nagy megbotrányozására. Azt hisszük, hogy az igazgatóság jóvá fogja tenni hibáját és nem fog többet beugrani ilyen éretlen ugrasztásba — ilyen dolgok már csak valamelyik hatodrangu berlini kávéház brettli színpadjára valók. No de mi még itt Debreczenben vagyunk és nem Berlinben. Ezért nem nagyon izgatják a mi közönségünket a Kardos-féle tehetségtelen, színészpályára nem való figuráknak bokái és nadrágos szerepei. Igazán gratulálunk a Független újság színházi kritikusanak szinte a szánkából vette ki a szót. A jogos felháborodás szavait. Ilyen az igazi színházi kritika és ez a kritika igazi feladata. Reméljük, hogy az igazgatóságnak ez óvva intő példa lesz a jövőre.

Fehér-estély a Royalban. Fényesen sikerült az Ifjúsági jótékony társaság szombatester Fehér-estélye a Royalban. A sikerült mulatságot az egyesület agilis vezetősége a debreczeni mentőegyesület javára rendezte. A Fehér-estély diszes műsorán nagy sikerrel szerepeltek: Gáll Zoltán, Rubinstein Emuska, Hermann Nándor, Barna Erzsike, Szilas Hugó, Strelinger Anuska és Kandel László. A műsor egyes számait Weisz Iluska és Zsiros Sándor látták el művészi zongora kísérettel. Műsor után a fiatalság táncrea perdült és derült jókedvel mulatott kiváló virradtig.

A villany korszakát éljük. Még nagyon rövid ideje annak, hogy városunkban a villamosságot világitásra és gépek hajtására használják. Ez a rövid idő is teljesen elegendő volt arra, hogy a villamosság úgy világitási, mint erőátviteli célokra nélkülözhetetlen tényezővé váljék, úgy a privát életben, mint a kereskedelem és ipar, de különösen a gyár-
ipar terén. Nem kis része van a hódításban Fazekas Imrének. Nevezett, a főváros legnagyobb villamossági vállalatát hagyta ott, hogy itt nálunk a kezdet munkájában részt vegyen. Nagy ambícióval dolgozott, szerelt fel ipartelepeket, gyárakat, berendezte a villanyvilágitásra és erőátvitelre, nem is szólva arról a rengeteg irodáról, hivatalról és lakásról, ahol a nappali fényt árasztó villanyvilágitás az ő munkáját dicséri. Sokat dolgozott, de nem hiába, mert megismertette és megkedveltette a villamosság megbízhatóságát és megszerezte magának a közönség rokonszenvét.

Magyar Bodegában

Színház után is nyitva. Kaphatók remek felvágottak. Sajtok, Halak. Színházi cukorkák. Kitűnő borok. Liqueurok.

Rossuth-u. 6.

Debrecen legelőkelőbb mulatóhelye az

Erdélyi Borozó

(Hunyady-u. 22. sz. a vasutmentén.)

==== Egész éjjel meleg konyha. ====
Női kiszolgálás.

Tulajdonos: **Kálmán Lajos.**

Aszmann Ferencz

uri divat üzlete
Piacz-u. 27. Telefon 34.

Nagy választékban kaphatók az
uri férfi divat körébe tartozó
mindennemű cikkek, valamint
utazási kellékek.

Világhírű Habig kalapok raktára.
Tisztviselők 6% engedményben
részesülnek.

DEMNER

mütermében
(Szent-Anna-u. 5.)

készült
levelezőlapok

rövid idő alatt nagy szen-
zációt keltettek!

Miért?

mert művészi esek, szépek
és tartósak.

12 darab
csak 3 korona.

Groszmann és Mandel banküzlete

Debreczen, Hunyadi-utca 21.

Alapítatott: 1895-ben.

Ajánl olcsó kamatu
törlesztéses kölcsö-
nöket földbirtokokra
és házakra a leg-
előnyösebb feltéte-
lek mellett. Drágább
kamatu kölcsönöket
olcsóbbra cserél.

Telefon: 76. szám.

Tisztelettel:
Groszmann és Mandel.

Zongorák, Pianinók és Czimbalmok

csakis legjobb minőségben, legolcsóbb
árakban, kedvező fizetési feltételek
mellett beszerezhető

Schmidt S.

zongora és hangszer üzletébe
Debreczen, Piacz-utca 73. szám alatt.

Legszolidabb alapon álló elsőrendű
**óra, ékszer, ezüst és
drágakő raktár**

Sándor Ármin

Debreczen, Piacz-utca 41. szám
(Dréher söracsarnok mellett.)

**Eddig nem létezett olcsó
árak!**

Debreczeni Első Vasbetoncső-gyár Piac-utca 83. szám.

Gyárt: drótbetétes beton-csőveket és
idomdarabokat minden méretben :-:

Vasbeton kiöntő aknákat,

tisztító és iszapfogó aknákat, kutgyü-
rüket stb. — Elvállal mindenféle beton
és vasbeton munkákat. — Terazzo és
keramit munkát és javítását a legol-
csóbb árban.

Nagy raktár kavicsos és rostált homokból, — elsőrendű
portland és román cze mentből nagyban és kicsinyben.

Budapesti férfiszabó üzlet
Debreczen, Sas-utca 4. sz.

Angol férfi öltöny
felöltő v. télikabátot rendelhet
izléses kivitelben
:: mérték után ::

40-50 koronáért.

A rendelő közönség szíves
pártfogását kéri

FETTMANN SÁNDOR.

Legszebbek : A HIRNEVES
Legjobbák ; **KOBRÁK**
Legtartósabak

BÁLI-CIPŐI.

Kizárólag kapható

Hermann Jenő

KOBRÁK cipő-raktárában

Piac-utca 42. sz. — Telefon 654.

Haas Fülöp és Fiai

cs. és kir. udvari szállítók
cs. és kir. szabadalmazott

**szőnyeg- és butorszövet
gyárosok**

Debreczen, Piac-utca 59., Steinfeld-palota.
Telefon 560. szám.

Gyárak: Sopron, Ebergassing Hlinszkó.
2 fő és 27 fióküzlet.

Legjobb és legolcsóbb pon-
tos órák 2 évi jótállással

Gasparik

: órák és ékszer :
üzletében kaphatók

Debreczen, Hatvan-utca 2. sz.

Órajavítások a legjobban ké-
szülnek. Inga órák részlet-
fizetésre is kaphatók.

Elsőrendű fodrásznő

házakhoz ajánlkozik.

Fésül a legújabb divat szerint
Menyasszonyoknak
legjutányosabb árban :-;

O. Biró Jánosné Árpádtér 46.

Szendrő Sándor

zongora és hangszerkészítő

Debreczen, Batthyányi-u. 22. szám.

Zongora, gramfon, min-
dennemű vonós és fuvó-
hangszerek, czimbalmok,
hangszer alkatrészek és
hangszer felszerelési cik-
kek áruháza és ipartelepe.

Zongora és pianinó köl-
csönző (bérbeadó) intézet

Hegedűk és hegedű-felszerelésck, római
húrok, valamint

gramfonok és gramfon-lemezek
nagy raktára.

Zongora és hangszer műhely.

Zongora és czimbalom hangolás.

Telefon szám 629.

Alapított 1876-ban.

Legszebb órák és ékszerek
legolcsóbban jótállással

Gasparik Ádám

műorás, ékszerész és látszerésznel,
Hunyadi-u. 12.

.. Órajavítások jótállással. ..

férfi-, fiu magyar öltöny

kapható.

Kész szolgálattal

Horváth Gábor

férfi szabó.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű
hölgyközönséget, hogy

Hatvan-u. 36. sz. alatt

női szabó műhelyt

nyitottam.

Tisztelettel

Kerecsi József.

Tiszta magyar intézet!

Gazdák Biztosító Szövetkezete

debreczeni vezérképviselősege Hajdu-, Bihar-, Sza-
bolcs-, Szatmár- és Szilágy-vármegyék területére kiter-
jedő hatáskörrel

Debreczen, Kossuth-utca 8. sz. a.
(Kölcsönsegélyző-palota.)

Elfogad biztosításokat tűz- és jégkár ellen, valamint az
ember életére, a legelőnyösebb módozatok mellett.

A szövetke-
zet alakult: 1900.

A szövetkezet biztosítéki alapja:

Alapítvány a kormány hozzájárulásával 1,980.100 k — f
Tartalékok — — — — — 1,255.766 k 35 f

Összesen: 3,235.867 k 35 f

Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és
1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok
4% díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzletfeleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett.

Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4% díjvisszatérítést kaptak.

Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2% díjvisszaté-
ritésben részesültek.

Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel
biztosításukat 5% engedményben részesültek.

Nyomatvánnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgálunk.